

Ocena

rozprawy doktorskiej lek. dent. Anny Pogorzelskiej pt. "Występowanie próchnicy na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych żuchwy w obecności zębów mądrości w obrazach tomografii komputerowej wiązką stożkową".

Postęp jaki dokonuje się w ostatnich latach w stomatologii, obejmuje zarówno doskonalenie metod i technik terapeutycznych jak i diagnostycznych. Dzięki wiedzy pozyskiwanej z wykorzystaniem nowoczesnych metod diagnostycznych dokonuje się też weryfikacji dotychczasowych poglądów na temat profilaktyki wielu chorób, w tym próchnicy zębów. W stomatologicznej diagnostyce radiologicznej coraz częściej stosowane jest tomografia komputerowa wiązką stożkową, która pozwala na bardzo szczegółową ocenę badanego obszaru w wielu płaszczyznach. W połączeniu z badaniem klinicznym może stanowić podstawy do podejmowania właściwych decyzji profilaktycznych lub leczniczych. Trudnym obszarem do diagnostyki klinicznej jest okolica trzecich zębów trzonowych dolnych a wtedy wzrasta przydatność CBCT. Przydatność tego badania postanowiła ocenić lek. dent. Anna Pogorzelska w aspekcie występowania próchnicy drugich zębów trzonowych dolnych w obecności zębów mądrości.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa pt. „Występowanie próchnicy na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych żuchwy w obecności zębów mądrości w obrazach tomografii komputerowej wiązką stożkową” posiada typowy układ dla tego typu opracowań.

We „Wstępie” Autorka zapoznaje czytelnika z etiologią i epidemiologią próchnicy, zwłaszcza zlokalizowanej na powierzchniach stycznych dolnych zębów trzonowych. Kolejnym omawianym problemem są dotychczas stosowane techniki radiologiczne w obrazowaniu zmian próchnicowych, zwracając uwagę na wady i zalety tych metod. Szczególną uwagę w tym rozdziale poświęca opisowi techniki CBCT, która jest w ostatnich latach coraz częściej stosowana w diagnostyce stomatologicznej. Mimo, że technika CBCT posiada wiele zalet, to nie jest zalecaną w wykrywaniu próchnicy zębów ze względu na możliwość występowania wielu artefaktów. Natomiast wykorzystanie takiego badania wykonywanego w diagnozowaniu innych nieprawidłowości jest wskazane gdyż eliminuje potrzebę wykonywania innych badań dodatkowych co tym samym zmniejsza możliwość narażenia pacjenta na dodatkowe napromieniowanie. Na kolejnych stronach „Wstępu” lek. den. Anna Pogorzelska opisuje problemy dotyczące dolnych zębów mądrości. Zwraca uwagę na najczęstszy problem jakim jest wyrzynanie trzecich zębów trzonowych dolnych i jego skutki w postaci zatrzymania tego procesu. Obszernie opisuje różne klasyfikacje uwzględniające przede wszystkim położenie zęba zatrzymanego w stosunku do okolicznych struktur, w tym również do drugiego zęba trzonowego.

Podsumowując ten rozdział zwraca uwagę na często wykonywane ekstrakcje zębów mądrości i ich przyczyny takie jak ortodontyczne, periodontologiczne a także ogólnostomatologiczne, które uniemożliwiają prawidłowe przeprowadzenie leczenia zachowawczego. Najistotniejszym jest jednak problem profilaktycznego usuwania zębów mądrości ze względu na możliwość próchnicy powierzchni dystalnych drugich zębów trzonowych.

Próba rozwiązania tego problemu stała się celem rozprawy doktorskiej lek. dent. Anny Pogorzelskiej. Głównym celem badań była ocena retrospektywna położenia dolnych zębów mądrości na występowanie próchnicy pierwotnej na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych żuchwy w oparciu o analizę badań wykonanych techniką tomografii komputerowej wiązką stożkową. Osiągnięcie tego celu Autorka zaplanowała przeprowadzić poprzez realizację 5 celów szczegółowych.

Podsumowując tę część rozprawy należy stwierdzić, że Autorka doskonale zapoznała się ze wszystkimi szczegółami dotyczącymi problemu dolnych zębów mądrości, na podstawie współczesnego piśmiennictwa.

Kolejny rozdział „Materiał i metody” to opis perfekcyjnego doboru materiału badawczego i przeprowadzonej analizy obrazów CBCT. Materiał badawczy to 1500 badań CBCT zgromadzonych w bazie Zakładu Radiologii Stomatologicznej i Szczękowo-Twarzowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wykonanych w latach 2016 i 2017. Z tak dużej liczby badań Autorka po uwzględnieniu kryteriów wyłączenia, do oceny zakwalifikowała 216 badań (120 kobiet i 96 mężczyzn), na których uwidoczniono 165 trzecich zębów trzonowych dolnych położonych za drugimi zębami trzonowymi. Analizując badania oceniała głębokość i klasę zatrzymania, odległości pomiędzy połączeniami szkliwowo-cementowymi sąsiadujących zębów drugiego i trzeciego trzonowca dolnego. Ubytek próchnicowy był rozpoznawany, jeśli na powierzchni drugiego zęba trzonowego dolnego widoczne było przejaśnienie o nieregularnym kształcie, brzegach zlokalizowanych w szkliwie i/lub zębynie oraz gdy pomiędzy zębami trzonowymi obserwowano przestrzeń mogącą świadczyć o nieresorpcyjnym charakterze ubytku. Tak duża liczba odrzuconych badań świadczy o bardzo precyzyjnym doborze materiału.

Analiza statystyczna została przeprowadzona bardzo szczegółowo z zastosowaniem właściwie dobranych metod.

W następnym rozdziale („Wyniki”) lek dent. Anna Pogorzelska przedstawiła w postaci bardzo czytelnych tabel i rycin wyniki szczegółowej analizy zebranego materiału badawczego. Na uwagę zasługuje fakt, że chociaż wyniki przedstawiono są bardzo szczegółowo, to są bardzo czytelne. Opisy wyników są zwarte i informują tylko o istotnych wartościach lub zależnościach dotyczących analizowanego materiału.

Na podstawie uzyskanych wyników Autorka wyciągnęła 5 wniosków. Wszystkie są ważne ale w mojej opinii najistotniejszym o znaczeniu klinicznym jest wniosek 5, który

informuje, że profilaktyczne ekstrakcje zatrzymanych zębów mądrości, ze względu na zagrożenie powstania próchnicy na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych dolnych nie mają uzasadnienia.

W rozdziale „Dyskusja” lek. dent. Anna Pogorzelska przeprowadziła perfekcyjne porównanie wyników badań własnych z uzyskanymi przez innych autorów. Na podkreślenie zasługuje fakt, że Autorka odnosząc się do rozbieżnych wyników podkreśla różnorodne przyczyny, które mogły mieć na to wpływ. Krytycznie odnosi się również do wyników badań własnych, podkreślając retrospektywny charakter badań i brak możliwości przeprowadzenia badań klinicznych, które mogłyby znacząco poszerzyć zakres wiedzy uzyskanej w tej pracy. W związku z tym uważa, że badanie w tym zakresie powinny być kontynuowane z zastosowaniem nie tylko badań klinicznych ale również dotychczas stosowanej standardowej diagnostyki radiologicznej.

Piśmiennictwo w liczbie 146 pozycji głównie anglo- i polskojęzyczne zostało dobrze dobrane merytorycznie i posiada właściwy stopień aktualności.

Podsumowując należy stwierdzić, że lek. dent. Anna Pogorzelska przygotowała perfekcyjnie rozprawę doktorską pt. „Występowanie próchnicy na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych żuchwy w obecności zębów mądrości w obrazach tomografii komputerowej wiązką stożkową”. Posiada wiedzę i umiejętność do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Na podkreślenie zasługuje fakt, że Autorka napisała rozprawę bardzo pięknym językiem polskim, co w dobie cyfryzacji jest już rzadkością. Wszystkie części rozprawy są spójne i świadczą o bardzo dobrym przygotowaniu do prowadzenia badań, ich realizacji oraz opracowaniu wyników i wyciąganiu wniosków.

Rozprawa doktorska lek. dent. Anny Pogorzelskiej spełnia *warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn.zm.) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn.zm.)*”, stawiane tego typu rozprawom na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne i na tej podstawie wnoszę do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie lek. dent. Anny Pogorzelskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego i wyróżnienia rozprawy.

25.11.21

17/0072
prof. dr hab. Jadwiga Buczkowska-Radzińska
specjalista stom. zach. z endodoncją

